

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE

FAKULTA MEDZINÁRODNÝCH VZŤAHOV

Evidenčné číslo: 105003/B/2022/36122167901783300

**OBMEDZOVANIE VOLEBNÉHO PRÁVA V SPOJENÝCH
ŠTÁTOCH AMERICKÝCH**

Bakalárska práca

2022

VLADIMÍR DEMETER

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE

FAKULTA MEDZINÁRODNÝCH VZŤAHOV

**OBMEDZOVANIE VOLEBNÉHO PRÁVA V SPOJENÝCH
ŠTÁTOCH AMERICKÝCH**

Bakalárska práca

Študijný program: Medzinárodné ekonomické vzťahy

Študijný odbor: Ekonómia a manažment

Školiace pracovisko: Katedra politických medzinárodných vzťahov

Vedúci záverečnej práce: Mgr. Michael Augustín, PhD.

Bratislava 2022

Vladimír Demeter

Pod'akovanie

Touto cestou sa chcem pod'akovať vedúcemu mojej bakalárskej práce pánovi Mgr. Michaelovi Augustínovi, PhD. za odbornú pomoc a rady, ktoré mi pomohli pri písaní tejto práce.

Abstrakt

DEMETER, Vladimír: Obmedzovanie volebného práva v Spojených štátoch amerických – Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta medzinárodných vzťahov; katedra politických medzinárodných vzťahov – Vedúci záverečnej práce Mgr. AUGUSTÍN Michael, PhD. – Bratislava: FMV EU, 2022, 46s.

Cieľom záverečnej práce je skúmať obmedzovanie volebného práva v Spojených štátoch amerických z historického hľadiska ako aj vykonať štúdiu o voľbách v Severnej Karolíne a zistiť spôsob a rozsah obmedzenia volebného práva. Práca je rozdelená do troch kapitol. Obsahuje 9 obrázkov a 4 tabuľky. Prvá kapitola je venovaná histórii obmedzovaniu volebného práva, ako vývoj spoločnosti. V ďalšej časti sa charakterizuje metodika práce a postupy riešenia. V 3. kapitole je obsiahnuté jadro práce; skúmanie, analyzovanie a hodnotenie obmedzovania volebného práva na konkrétnej prípadovej štúdii zo Severnej Karolíny.

Kľúčové slová:

Voting Rights Act, gerrymandering, volebný obvod, Demokratická strana, Republikánska strana

Abstract

DEMETER, Vladimír: Suppression/Limiting the Right to Vote in the United States of America – University of Economics in Bratislava, Faculty of International Relations; Department of Political International Relations – Thesis supervisor Mgr. AUGUSTÍN Michael, PhD. – Bratislava: FMV EU, 2022, 46s.

The aim of the thesis is to examine suppression of the right to vote in the United States of America in the period from historical perspective as well as to conduct a study of elections in North Carolina and to find out the manner and extent of the restriction of the right to vote. The Thesis is divided in four chapters. It contains 9 figures and 4 tablets. First chapter is deal with history of suppression of right to vote. In second chapter is characterized methodology of the thesis and the solution procedures. The core is defined in third chapter; examining, analyzing, and evaluating the suppression of the right to vote using a case study from North Carolina. The last chapter deals with solving and suggestions for improving situation in United States of America. Result of addressing the issue is proposal specificized in more detail in 4. chapter of this thesis.

Key words:

Voting Rights Act, gerrymandering, voting district, Democratic party, Republican party

Obsah

Úvod	7
1 História potláčania volebných práv v USA	9
1.1 Obdobie po Občianskej vojne	9
1.1.1 Dodatok č. 14	10
1.1.2 Dodatok č. 15	11
1.2 Volebné práva žien.....	12
1.3 Zákony Jima Crowa.....	13
1.3.1 Volebná daň	14
1.3.2 Testy gramotnosti	15
1.4 Civil Rights Act	16
1.5 Voting Rights Act of 1965	17
1.6 Shelby County v. Holder	18
2 Ciele a metodika práce	20
3 Gerrymandering	21
3.1 Prípadová štúdia: Gerrymandering v Severnej Karolíne	23
3.1.1 Voľby do Kongresu v Severnej Karolíne	24
3.1.1.2 Voľby do Kongresu v Severnej Karolíne 2016.....	29
3.1.1.2 Voľby do Kongresu v Severnej Karolíne 2020.....	32
3.1.1.3 Rok 2020 a budúcnosť	35
Záver	38
Zoznam použitej literatúry	40

Úvod

Dôkazy o obmedzovaní volebného práva v Spojených štátoch amerických otvárajú relevantnú diskusiu o charaktere demokracie v Spojených štátoch. Pri písaní ústavy sa neriešila jednotnosť volebného práva na federálnej úrovni. Až prijatím konkrétnych dodatkov k ústave, ktoré priamo zasahovali do federálnych právomocí, sa zadefinovala federálna právna úprava volebného práva. Napriek týmto dodatkom sa však dalo volebné právo obmedzovať určitej skupine obyvateľstva, a to do momentu prijatia Voting Rights Act, ktorý má pôsobnosť vo všetkých členských štátoch a zároveň zakazuje akékoľvek praktiky obmedzovania volebného práva. Tomuto zákonu však predchádzalo obdobie, v ktorom jednotlivé štáty, najmä z juhu Spojených štátov amerických, prijímali tzv. zákony Jima Crowa – obmedzujúce zákony na základe platenia dani či testu gramotnosti.

Okrem histórie je dôležité aj to, ako sa k obmedzovaniu volebných práv pristupuje teraz, v dobe založenej na demokracii, slobodnom názore a rovnosti. V súčasnosti stále existujú určité systémy, akými sa dajú obmedzovať volebné práva. Jedným z prvkov je gerrymandering, teda prekresľovanie volebných obvodov, čo sa používa na získanie výhody politickej strany, ktorá tento prvok využije pre seba. Volebným obvodom v tomto kontexte chápeme určitú časť uceleného územia daného štátu, z ktorého vyjde určitý výsledok; napr. jeden mandát poslanca v Snemovni reprezentantov.

Zadefinovaný cieľ práce má za úlohu preskúmať súčasne trendy v obmedzovaní volebných práv v Spojených štátoch amerických a ich aplikáciu na konkrétny štát v rámci federácie v konkrétnom období. Konkrétne sa skúma ich vplyv a dôsledky týchto obmedzení, ktoré formujú právny systém Spojených štátov. Ako vedľajší cieľ je stanovený opis a vysvetlenie činnosti obmedzujúcej volebné právo.

V prvej kapitole práce je opísaná história volebného práva a jeho vývoja v Spojených štátoch amerických, ktorý je dôležitý z hľadiska pochopenia terajšieho stavu volebných práv. Prvá kapitola postupuje chronologicky od formovania základných ľudských práv, a to najmä prostredníctvom dodatkov k ústave. Pozornosť je venovaná najmä opisu prechodu volebných práv od bielych majetných mužov až po všetkých dospelých občanov, a taktiež významnému dokumentu vzniknutému v Kongrese Spojených štátov amerických Voting Rights Act. Kapitola druhá vymedzuje ciele bakalárskej práce a opisuje metódy použité pri písaní bakalárskej práce.

Tretia kapitola analyzuje voľby do Kongresu Spojených štátov amerických z pohľadu obmedzovania volebných práv, resp. ich manipuláciu na príklade štátu Severná Karolína v období od roku 2010 po súčasnosť. Opisuje spôsoby, akými sa manipulujú výsledky volieb a zhrňa fakty a názory odborníkov, ktoré toto tvrdenie potvrdzujú. Obsahuje výsledky rozhodnutí súdov, ktoré sa týmto problémom zaoberali a umožňuje komplexne pochopiť výsledky volieb v Severnej Karolíne.

Výskumná otázka: Je Republikánska strana subjektom limitácie volebných práv voličov konkurenčnej politickej strany v Severnej Karolíne?

1 História potláčania volebných práv v USA

Pri formovaní Ústavy Spojených štátov amerických sa volebné právo nedostalo na federálnu úroveň práva, čo znamenalo, že každý štát si môže sám stanoviť, kto môže a kto nemôže voliť. Právne normy určujúce volebné právo boli podobné tými z Veľkej Británie, kde právo zúčastňovať sa vecí verejných a výber svojich zástupcov umožňovalo dospelým mužom, ktorý vlastnili majetok. Odôvodnením tejto skutočnosti bola priama účasť týchto subjektov na prosperite alebo recesii krajiny ako takej. V tomto kontexte Afroameričania (otroci), ženy, pôvodní Američania, Katolíci, Židia, mulati a nemajetní bieli muži nemohli voliť, keď bol zvolený George Washington ako prvý prezident Spojených štátov amerických. V tomto období disponovalo právom voliť iba 6 % obyvateľstva Spojených štátov amerických.¹

Keďže medzi obyvateľov Spojených štátov amerických panovali nepokoje, tak Kongres Spojených štátov amerických spojil občianstvo s právom voliť a s rasou zároveň v tzv. Naturalizačnom zákone.² Tento zákon nadobudol platnosť v roku 1870 a definoval kto sa môže stať občanom Spojených štátov amerických; cudzinec, ktorý je slobodná biela osoba. Afroameričania boli charakterizovaní ako tri pätiny osoby, a tak nemohli využívať práva, ktoré by im dovoľovali napr. voliť.³

1.1 Obdobie po Občianskej vojne

Občianska vojna vznikla ako súbor impulzov, vrátane prijatia nových štátov do konfederácie⁴ alebo aj práva Afroameričanov, ktorým bolo odopreté právo voliť. Takisto nemali zaručené žiadne práva a slobody, s čím súvisela ich ochrana.⁵

¹ DuBose, R.: Voter Suppression: A Recent Phenomenon or an American Legacy?. In: *University of Baltimore Law Review*

² DuBose, R.: Voter Suppression: A Recent Phenomenon or an American Legacy?. In: *University of Baltimore Law Review*

³ Naturalization Act of 1790, ch. 3, § 1, 1790

⁴ DuBose, R.: Voter Suppression: A Recent Phenomenon or an American Legacy?. In: *University of Baltimore Law Review*

⁵ Kaczorowski J. R., *Revolutionary Constitutionalism in the Era of the Civil War and Reconstruction*, [citované dňa 14.4.2022] Dostupné na internete <http://ir.lawnet.fordham.edu/faculty_scholarship/466>

Po skončení vojny prezident Abraham Lincoln vydal emancipačnú proklamáciu, ktorou otroci získali slobodný status. Aj keď to bola zámienka na to, aby nevznikla únia štátov, tak napriek tomu to bol krok dobrým smerom, čo ukázali následné rozhodnutia.⁶

V dodatku číslo 13 Ústavy Spojených štátov amerických sa federácia rozhodla zrušiť akúkoľvek formu otroctva a nevoľníctva.⁷ Ďalšie kroky pri zmene formovania Ústavy boli hlbšie a z pohľadu voliča severu aj viac progresívne.

1.1.1 Dodatok č. 14

Štrnásty dodatok, ktorý bol ratifikovaný v roku 1868 konečne ponúkol národnú definíciu občianstva a potvrdil, že Afroameričania sú skutočne občanmi Spojených štátov amerických.⁸ V prvom oddiele sa uvádza:

„Všetky osoby narodené alebo naturalizované v Spojených štátoch a podriadené ich jurisdikcii sú občanmi Spojených štátov a štátu, ktorého sú obyvateľmi. Žiaden štát nemá právo vydať alebo vykonávať zákon, ktorý by obmedzoval slobody alebo výsady občanov Spojených štátov; žiaden štát nemá právo pozbaviť ktorúkoľvek osobu života, osobnej slobody alebo majetku bez riadneho zákonného postupu; ani nemá právo odoprieť ktorejkoľvek osobe, ktorá podlieha jeho právomoci, rovnakú ochranu zákona“⁹

Prvý oddiel štrnásteho dodatku popiera pomerne známe rozhodnutie Najvyššieho súdu v Missouri z roku 1857, kde súd pod Rogerom Taneyom rozhodol; „Afroameričan aj keď sa narodil ako slobodný, si nemôže nárokovať práva na občianstvo federálnej ústavy.“ Čím zanikla dlhoročná doktrína – „raz slobodný, navždy slobodný“.¹⁰

Oddiel číslo 2 štrnásteho dodatku rieši členov Snemovne reprezentantov a rozdelenie podľa jednotlivých štátov, resp. ich obyvateľstva.

⁶ Emancipation Proclamation (1863)

⁷ U.S Constitution

⁸ KEYSSAR, A.: *The Right To Vote: The Contested History Of Democracy In The United States*. 2000, s. 90

⁹ U.S Constitution

¹⁰ Urofsky, M. I.: Dred Scott decision. In: *Encyclopedia Britannica*

1.1.2 Dodatok č. 15

Dodatok číslo 15 Ústavy Spojených štátov amerických, oddiel 1 hovorí: „Spojené štáty, ani ktorýkoľvek ich jednotlivý štát nesmú odmietnuť ani obmedziť volebné právo žiadnemu občanovi Spojených štátov z dôvodu rasy, farby pleti alebo bývalého otroctva.“¹¹ Druhý oddiel viaže Kongres ustanovením článku v zákonodarstve.

George S. Boutwell vypracoval prvú verziu pätnásteho dodatku, ktorá napokon bola aj schválená. Vo svojej politickej kariére obhajoval základné ľudské práva pre Afroameričanov. Južania boli skôr za návrh, ktorý prišiel zo štátu Ohio, kde ho navrhol Samuel Shellabarger. Tento návrh zakazoval štátom odopierať, resp. obmedzovať volebné právo každému dospelému mužovi „zdravého rozumu“.¹²

Krátko po občianskej vojne sa prijali tieto tri dodatky, ktoré mali formovať smer Spojených štátov amerických. Najviac revolučný z nich bol práve pätnásty dodatok, ktorý charakterizoval Afroameričanov ako národ a bolo im tak uznané občianstvo. Týmto krokom Spojené štáty americké umožnili niesť politickú zodpovednosť v demokracii aj Afroameričanom, ktorí sa doteraz nemohli zúčastňovať na výbere kandidátov. Pätnásty dodatok bol výnimočný aj tým, že ho predložili práve Republikáni.¹³ Táto novela ústavy však nechráni len právo voliť, ako spomína vo svojom diele Akhil Reed Amar, ale dáva možnosť zastávať verejnú funkciu, mať právo byť volený, právo voliť v zákonodarnom zbore, byť v porote či právo slúžiť v armáde Spojených štátov amerických.¹⁴

V praxi mal pätnásty dodatok fungovať tak, že ak občan -Afroameričan- jedného štátu v rámci federácie navštívi druhý štát, nemalo by sa s ním zaobchádzať ako s neobčanom, napríklad mohol vlastníť majetok v inom štáte. Avšak Južná Karolína bola špecifická v tom, že práve v tomto štáte sa občan Spojených štátov amerických nemohol zúčastniť štyroch konkrétnych aktivít: hlasovanie vo voľbách v Južnej Karolíne, zastávať

¹¹ U.S Constitution

¹² KEYSSAR, A.: *The Right To Vote: The Contested History Of Democracy In The United States*. 2000, s. 90

¹³ Wang, X.: *Black Suffrage and the Redefinition of American Freedom*, [citované dňa 16.4.2022]. Dostupné na internete <<https://heinonline.org/HOL/LandingPage?handle=hein.journals/cdozo17&div=85&id=&page=>>>

¹⁴ Akhil, R. A.: THE FIFTEENTH AMENDMENT AND "POLITICAL RIGHTS" [citované dňa 16.4.2022]. Dostupné na internete <https://openyls.law.yale.edu/bitstream/handle/20.500.13051/5416/The_Fifteenth_Amendment_and_Political_Rights.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

funkciu v zákonodarnom zbore Južnej Karolíny, pôsobiť v porote v Južnej Karolíne; alebo slúžiť v armáde Južnej Karolíny.¹⁵

Dá sa z toho vyčítať rozdiel medzi občianskymi a politickými právami v devätnástom storočí, napríklad pri pohľade na práva žien vieme zistiť, že v devätnástom storočí ženy mohli podávať žalobu a byť obžalované. Ak neboli v manželskom zväzku, mohli vlastníť nehnuteľnosť vo vlastnom mene, uzatvárať zmluvy alebo slobodne hovoriť. No nemali však právo voliť, byť volené, zastávať úrad, byť členkami poroty alebo slúžiť v armáde Spojených štátov amerických.¹⁶

1.2 Volebné práva žien

Susan B. Anthony a Elizabeth Stanton boli prvé ženy, ktoré lobovali pre práva žien v Spojených štátoch amerických už počas občianskej vojny. Avšak bol docielený opačný efekt. So štrnástym dodatkom prišli „prirodzené práva“ oslobodeným otrokom podľa oddielu 1, ale však nie ženám. Do druhého oddielu štrnásteho dodatku bolo pridané „muž“, čím sa zmenilo sčítanie obyvateľov z troch päťín, ktoré smerovali k otrokom. V pätnástom dodatku pri zrovnoprávnení otrokov sa použila formulka „predchádzajúce podmienky otroctva“, teda právo voliť získali tie osoby, ktoré mali takýto status pred prijatím pätnásteho dodatku.¹⁷

Abolicionistické hnutie, hnutie za zrušenie otroctva a zrovnoprávnenie občanov,¹⁸ hralo dôležitú úlohu pre získanie volebného práva pre ženy. Bol to priestor pre ženy, kde sa mohli vyjadriť a boli vypočuté. Napriek tomu čelili rôznym nástrahám a boli

¹⁵ Akhil, R. A.: THE FIFTEENTH AMENDMENT AND "POLITICAL RIGHTS" [citované dňa 16.4.2022]. Dostupné na internete <https://openyls.law.yale.edu/bitstream/handle/20.500.13051/5416/The_Fifteenth_Amendment_and_Political_Rights.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

¹⁶ Akhil, R. A.: THE FIFTEENTH AMENDMENT AND "POLITICAL RIGHTS" [citované dňa 16.4.2022]. Dostupné na internete <https://openyls.law.yale.edu/bitstream/handle/20.500.13051/5416/The_Fifteenth_Amendment_and_Political_Rights.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

¹⁷ DuBose, R.: Voter Suppression: A Recent Phenomenon or an American Legacy?. In: *University of Baltimore Law Review*

¹⁸ WOHLRÁBOVÁ, B.: Zapojovali ženy do abolicionistického hnutia: Sestry Grimkéovy. In: *Univerzita Karlova, Fakulta sociálnych vied*

diskriminované. Tieto javy spôsobili rozhorčenie, ktoré sa potom premenilo na podnet mobilizácie za vznik hnutia za práva žien.¹⁹

Práve Elizabeth Stanton a Susan B. Anthony založili hnutie, ktoré malo pomôcť ženám získať volebné právo. Vykonali „útok“ na Biely dom na vtedajšieho prezidenta Woodrowa Wilsona. Tento čin nezostal nepotreštaný, napriek tomu, že to bol iba mierny štrajk. Po tejto skúsenosti prišiel na rad kľúčový čin. Šesť dní v týždni po dobu troch rokov v tichosti ženy protestovali pred sídlom amerického prezidenta, ktorého prirovnávali k nemeckým cisárom. Po zapojení Spojených štátov amerických do prvej svetovej vojny prezident Woodrow Wilson zmenil názor na volebné práva žien, avšak na prvýkrát sa mu nepodarilo presadiť zrovnoprávnenie v Kongrese Spojených štátov amerických. Na druhýkrát už áno.²⁰

Štvrtého júna 1919 bol navrhnutý devätnásty dodatok do ústavy a ratifikovaný bol v auguste 1920, ktorý znel: „Spojené štáty ani ktorýkoľvek jednotlivý štát nesmú odoprieť ani obmedziť volebné právo občanov Spojených štátov z dôvodu pohlavia.“²¹

1.3 Zákony Jima Crowa

Termín „Jim Crow“ je termínom používaným a označujúcim sériu zákonov a nariadení, ktoré boli schválené štátmi juhu Spojených štátov amerických a ich samospráv v rokoch 1877 až 1965.²² Tieto normy boli navrhnuté tak, aby právo voliť mohli mať iba bieli muži. Segregácia tak bola zlegalizovaná a popierali sa posledné dodatky k ústave, ktoré stanovili rovnosť.²³ Tieto zákony najmä z južných štátov boli prijaté, aby sa odstránili doposiaľ získané práva a ekonomické úžitky Afroameričanov, ktoré získali po prijatí trinásteho až pätnásteho dodatku ústavy.²⁴ Jim Crow zľudovel ako pojem. Pôvodne to bola postava zo zábavnej show, ktorá si prešla cestu po celom území Spojených štátov. Hlavnou postavou bol práve otrok Jim Crow, Afroameričan, ktorého ale hral biely herec s tmavým telom, ktorý

¹⁹ Buechler, M. S.: *Woman's Movements in the United States: Woman Suffrage, Equal Rights, and Beyond*. In: *Rutgers University Press*

²⁰ DuBose, R.: *Voter Suppression: A Recent Phenomenon or an American Legacy?*. In: *University of Baltimore Law Review*

²¹ U.S. Constitution

²² Tischauser, L. V.: *Jim Crow Laws*. 2012, s. 1

²³ Greelane. *Testy gramotnosti, rasa a prisťahovalectvo v dejinách USA*, [citované dňa 16.4.2022]. Dostupné na internete <<https://www.greelane.com/sk/humanities/hist%20ria-a-kult%20bar/literacy-test-definition-4137422/>>

²⁴ Bartlett, B.: *Wrong on Race: The Democratic Party's Buried Past*. 2008, s. 24

si stmavil tmavým korkom.²⁵ Tento pojem zľudovel až tak, že biele obyvateľstvo to používalo ako výsmech pre obyvateľstvo tmavého pôvodu – a práve oni cítili krivdu a hanbu pri tomto mene.²⁶

V roku 1881 z dielne zákonodarného zboru v Tennessee vzišiel zákon, ktorým sa podľa niektorých autorov začala éra Jim Crow. Tento zákon mal segregovať občanov s tmavou pleťou oproti občanom s bielou pleťou. Zákon sa týkal cestovania; konkrétne vlakom, kde mali byť použité vozne výhradne pre majoritu a vozne výhradne pre Afroameričanov, pôvodných Indiánov, mulatov a podobne. Podobný typ diskriminačného zákona v tomto období ešte neuzrel svetlo sveta, aj preto sa pripisuje práve štátu Tennessee toto prvenstvo, ktoré začalo éru Jim Crow.²⁷

1.3.1 Volebná daň

Volebná daň, ktorá bola stanovená pevnou sumou pre každého jednotlivca (dospelého) bez ohľadu na jeho príjem, postavenie alebo rasu.²⁸ Táto daň bola najčastejšie používaná v južných štátoch Spojených štátov, ale objavili sa aj na západe či severe. Bol to zdroj financovania štátu na jednej strane a diskriminačný zákon ako podmienka účasti vo voľbách na strane druhej.²⁹ Zákony zvykli obsahovať klauzulu „starého otca“³⁰, ktorá umožňovala každému dospelému mužovi, ktorý volil pred prijatím trinásteho až pätnásteho dodatku, resp. ktorého otec alebo starý otec mohol voliť pred prijatím týchto dodatkov, voliť tak bez platenia dane aj po prijatí nových segregačných zákonov.³¹

²⁵ Tischauser, L. V.: *Jim Crow Laws*. 2012, s. 2

²⁶ Greelane. *Testy gramotnosti, rasa a prisťahovalectvo v dejinách USA*, [citované dňa 16.4.2022]. Dostupné na internete <<https://www.greelane.com/sk/humanities/hist%c3%b3ria-a-kult%c3%bara/literacy-test-definition-4137422/>>

²⁷ Folmsbee, S. J.: The Origin of the First 'Jim Crow' Law. In: *The Journal of Southern History*, s. 235-247

²⁸ Maine, *Report of the Special tax commission of Maine appointed under resolve of the Legislature approved March 8th*. 1890 s 124-25

²⁹ Bullock, C. J.: The Taxation of Property and Income in Massachusetts. In: *The Quarterly Journal of Economics* s. 42

³⁰ Tento pojem sa stal súčasťou jazyka ako jednoduchý spôsob opísania jednotlivcov, resp. spoločnosti, ktorí budú môcť pokračovať vo svojej činnosti na základe existujúceho súboru očakávaní aj po zavedení nových pravidiel. Do povedomia sa dostal z dôvodu, že síce naznačuje niečo staré, ale má aj špecifický význam pre zákony z 19. storočia, ktoré upravovali hlasovanie. Stále má korene v americkej rasovej histórii a tento pojem je vnímaný s rasistickým podtónom.

³¹ Greenblatt, A.: *The Racial History Of The 'Grandfather Clause. Code Switch*. [citované dňa 18.4.2022]. Dostupné na internete <<https://www.npr.org/sections/codeswitch/2013/10/21/239081586/the-racial-history-of-the-grandfather-clause?t=1650300119623>>

V roku 1901 sa stretlo 100 delegátov vo Virgínií, aby vyriešili „problém“ s hlasovaním Afroameričanov vo voľbách tak, aby nemuseli porušiť pätnásty dodatok ústavy. Štát Virgínia nakoniec prijal rozhodnutie, podľa ktorého mohol voliť ten, kto splní náročné požiadavky. Okrem náročných požiadaviek boli zúžené tak isto aj iné požiadavky ako minimálny vek, bydlisko, gramotnosť a daň z volieb. Hlavné body zhromaždenia však boli nasledovné: zaplatiť dane z majetku v hodnote najmenej 333 dolárov; vie čítať alebo rozumie ústave štátu alebo bol veteránom USA, resp. synom veterána. Voliť teda mohol muž, ktorý spĺňal aspoň jednu z týchto možností.³²

Diskriminačné zákony v jednotlivých štátoch, ktoré mali nenápadne ohýbať ústavou skončili až v 60. rokoch 20. storočia prijatím 24. dodatku Ústavy Spojených štátov amerických.

„Spojené štáty alebo ktorýkoľvek štát nesmú odmietnuť alebo obmedziť volebné právo občanov Spojených štátov v primárnych voľbách alebo v ďalších voľbách prezidenta alebo viceprezidenta alebo voliteľov prezidenta alebo viceprezidenta alebo senátorov alebo reprezentantov do Kongresu z dôvodu nezaplatenia akejkoľvek všeobecnej alebo inej dane.³³

1.3.2 Testy gramotnosti

Testy gramotnosti sa v období zákonov Jima Crowa sa týkali zložitých a prepojených systémov, ktoré sa používali na odopieranie Afroameričanom právo voliť. V niektorých regiónoch sa to týkalo aj Latinoameričanov alebo pôvodných Indiánov.

Vyššie spomenutá klauzula hrala rolu aj pri testoch gramotnosti. Testov gramotnosti sa nemuseli zúčastniť občania, ktorí mali právo voliť pred tým ako toto právo získali aj Afroameričania, resp. toto právo mali ich rodičia alebo starí rodičia. Michael Klarman, profesor práva na Harvarde, hodnotí: „Bol to prostriedok na udelenie volebného práva belochom, ktorí mohli byť vylúčení na základe takých vecí, ako sú doložky (klauzuly)

³² Virgínsky ústavný dohovor z rokov 1901–1902

³³ U.S Constitution

o gramotnosti. Bolo to politicky nevyhnutné, pretože inak by mali veľký odpor chudobných belochoch, ktorí by boli zbavení volebného práva.“³⁴

Rovnaké postupy sa použili aj na severovýchode proti bielym prisťahovalcom. Za pripomenutie tiež stojí, že Massachusetts a Connecticut boli prvé štáty, ktoré zaviedli testy gramotnosti. Tieto testy gramotnosti mali zabrániť prisťahovalcom voliť. Dôvod bol prostý. Prisťahovalci zvykli podporovať demokratov v republikánskom regióne.³⁵

Pozastavenie používania testov gramotnosti sa vo všetkých jurisdikciách učinilo až prijatím zákona o volebných právach. Jeden z hlavných dôvodov prijatia tohto zákona bol fakt, že k prvému novemburu 1964 mali Spojené štáty americké zaregistrovaných niečo pod 50 % oprávnených voličov pre prezidentské voľby v tomto roku.³⁶

V roku 1970 Kongres Spojených štátov amerických novelizoval zákon a upresnil zákaz testov gramotnosti na celé územie Spojených štátov.³⁷ Najvyšší súd v roku 1970 následne potvrdil tento zákaz v prípade Oregon v. Mitchell, ale len pre účely federálnych volieb.³⁸

1.4 Civil Rights Act

Zákon o občianskych právach z roku 1964, navrhnutý vtedajším prezidentom Johnom F. Kennedym sa zameriaval primárne na desať problematických odvetví; hlasovacie alebo volebné práva, verejné ubytovanie, desegregácia verejných zariadení, desegregácia verejného vzdelávania, komisia pre občianske práva, nediskriminácia v programoch podporovaných vládou, rovnaké pracovné príležitosti, štatistiky registrácie a hlasovania, zasahovanie a odstraňovanie prípadov, služba pre vzťahy s komunitou.³⁹

Predloženiu zákona Kennedym do Kongresu predchádzala udalosť v Birminghame, kde bol protest Afroameričanov potlačený brutalitou polície a hasičov. Obyvatelia severu

³⁴ Greenblatt, A.: *The Racial History Of The 'Grandfather Clause. Code Switch*. [citované dňa 18.4.2022]. Dostupné na internete <<https://www.npr.org/sections/codeswitch/2013/10/21/239081586/the-racial-history-of-the-grandfather-clause?t=1650300119623>>

³⁵ Civil Rights Movement Voting Rights: Are You "Qualified" to Vote? Take a "Literacy Test" to Find Out. [citované dňa 18.4.2022]. Dostupné na internete < <https://www.crmvet.org/info/lithome.htm> >

³⁶ Williamson, R. A.: *The 1982 Amendments to the Voting Rights Act: A Statutory Analysis of the Revised Bailout Provisions* [citované dňa 18.4.2022]. Dostupné na internete <<http://digitalcommons.law.wustl.edu/lawreview/vol62/iss1/2>>

³⁷ Williamson, R. A.: *The 1982 Amendments to the Voting Rights Act: A Statutory Analysis of the Revised Bailout Provisions*

³⁸ Tokaji, D. P.: Intent and Its Alternatives: Defending the New Voting Rights Act. In: *Alabama Law Review*.

³⁹ Public Law, 88-352

uvideli čo sa deje na juhu prostredníctvom svojich televíznych prijímačov a nenechali ich to chladnými. Vyzývali prezidenta, aby konal. Sám prezident predložil návrh, ktorý zabránil ďalšej občianskej vojne.⁴⁰

Zákon o občianskych právach zakázal segregáciu a diskrimináciu na pracovisku a vo verejných ubytovacích zariadeniach a otvoril verejné bazény, reštaurácie, hotely a iné zariadenia pre Afroameričanov. „Nastal čas, aby sa Kongres Spojených štátov spojil s výkonnou a súdnou mocou, aby bolo všetkým jasné, že rasa nemá miesto v americkom živote alebo práve“ oznámil vtedajší prezident Kennedy.⁴¹

1.5 Voting Rights Act of 1965

„Volebné právo je základným kameňom pre politické činnosti, s ním môže Afroameričan nakoniec voliť z úradu verejných činiteľov, ktorí mu zatvárajú dvere k slušnému bývaniu, verejnej bezpečnosti, pracovných miest a slušného integrovaného vzdelania.“ – napísal Martin Luther King Jr. v roku 1965, pár mesiacov pred prijatím zákona, ktorý sa zapísal do dejín.

Zákon o volebných právach z roku 1965 patrí medzi najvýznamnejšie zákony vo federálnej legislatíve Spojených štátov amerických, ktorá zakazuje diskrimináciu na základe rasy pri hlasovaní. Zákon podpísal prezident Lyndon B. Johnson 6. augusta 1965. Ministerstvo spravodlivosti Spojených štátov amerických hodnotí tento zákon ako najefektívnejší federálny zákon týkajúci sa občianskych práv a slobôd, aký v Spojených štátoch kedy bol uzákonený.⁴²

Prezident Johnson poukázal na skutočnosť, že pri testoch gramotnosti nestačili ani vysokoškolské tituly Afroameričanom na to, aby zvládli tento test a mohli tak voliť. Jediným spôsobom, akým sa dali prejsť tieto bariéry bolo ukázať bielu farbu pleti. Päť mesiacov na to sa prijal zákon o volebných právach a testy gramotnosti sa museli zrušiť.⁴³ V južných

⁴⁰ Gold, S. D.: *The Civil Rights Act of 1964*. 2011, s. 58

⁴¹ Gold, S. D.: *The Civil Rights Act of 1964*. 2011, s. 59

⁴² U.S. Department of Justice: *Introduction to Federal Voting Rights Laws: The Effect of the Voting Rights Act*. U.S. Department of Justice. [citované dňa 14.8.2022]. Dostupné na internete <<https://archive.ph/aDLPt#selection-653.19-653.21>>

⁴³ Cascio E. U.: Ebonya L. Washington. Valuing The Vote: The Redistribution of Voting Rights and State Funds Following The Voting Rights Act of 1965. In: *Cambridge: National Bureau of Economic Research*. s. 21

štátoch, ktoré používali testy gramotnosti sa registrácia afroamerických voličov v rokoch 1964 až 1968 zvýšila o 67 % v priemere. Pre porovnanie, južné štáty, ktoré nedisponovali testami gramotnosti zaevidovali v rokoch 1964 až 1969 zvýšenie afroamerických voličov v hodnote 19 % v priemere.⁴⁴

Okrem zákazu testu gramotnosti sa ukončili taktiež praktiky, ktoré diskriminovali Afroameričanov po celom juhu prekresľovaním hraníc volebných obvodov s cieľom zabrániť tejto skupine obyvateľstva získať akúkoľvek politickú alebo volenú funkciu. Tento zákon sa však zameriava výrazne na akúkoľvek diskrimináciu, ktorá prebiehala na juhu Spojených štátov a je prispôsobený rôznym podmienkam, ktoré nastali v rôznych štátoch.⁴⁵

Umožnenie právo voliť rasovým menšinám za pomoci federálneho zákona uľahčilo politické presmerovanie demokratických a republikánskych strán. Po podpísaní zákona prezidentom Johnsonom menšiny, ktoré získali právo voliť, začali hlasovať za liberálnych demokratických kandidátov, a to po celom území Spojených štátov, vrátane juhu. Týmto bola dosiahnutá polarizácia oboch strán, kde Demokratická strana začala byť viac liberálnejšou stranou a naopak Republikánska strana sa rozhodla ísť cestou viac konzervatívnou.⁴⁶

1.6 Shelby County v. Holder

Shelby County v. Holder sa chápe ako prelomové rozhodnutie Supreme court Spojených štátov amerických, ktoré sa týka ustanovení zo zákona o volebných právach z roku 1965.⁴⁷

Najvyšší súd vyhlásil oddiel č. 4 tohto zákona za protiústavný, ktorý stanovil predbežné schválenie na federálny súhlas s akoukoľvek navrhovanou zmenou svojich volebných zákonov. Rozhodnutie Najvyššieho súdu hovorilo, že pokrytie v roku 1965 bolo odôvodnenou skutočnosťou a diskriminačné volebné praktiky a nízka registrácia voličov

⁴⁴ Button, J.: Blacks and Social Change. 1989. Princeton, In: *Princeton University Press*

⁴⁵ Cascio E. U.: Ebonya L. Washington. Valuing The Vote: The Redistribution of Voting Rights and State Funds Following The Voting Rights Act of 1965. In: *Cambridge: National Bureau of Economic Research*. s. 23

⁴⁶ Katz, E., Aisenbrey, M., Baldwin, A., Cheuse, E., Weisbrodt, A.: Documenting Discrimination in Voting: Judicial Findings Under Section 2 of the Voting Rights Act Since 1982. In: *University of Michigan Journal of Law Reform*,

⁴⁷ Shelby County v. Holder 570 U.S.

boli vtedy všade prítomné, či už v južných alebo severných i západných štátov. Odvtedy sa tieto problémy takmer úplne odstránili a aj pôsobením práve Voting Rights Act. A preto sa dosiahol záver, že pokrytie (vymáhanie) zákona predstavuje neoprávnený zásah federálnej vlády do právomoci zahrnutých štátov podľa desiateho dodatku regulovať voľby, ako aj porušenie „základného princípu rovnakej suverenity“ medzi štátov, ktoré súd uznal.⁴⁸

Guvernér Severnej Karolíny po tomto rozhodnutí dlho nečakal a zrušil platné hlasovanie mimo okrsku a zároveň sa postaral o zákon o preukazoch voličov, ktorý bol braný ako diskriminačný.⁴⁹ Odporcovia na to hneď poukázali, že ide o nepriaznivé ovplyvňovanie volieb z pohľadu menšín. Dňa 2016 trojčlenný senát štvrtého obvodného odvolacieho súdu potvrdil, že tento zákon bol diskriminačný.⁵⁰ Dodal, že tieto ustanovenia boli zamerané takmer „chirurgickou presnosťou“ na Afroameričanov, a teda zámer mal cieľ poškodiť menšinu Afroameričanov. Zákon o povinnosti mať preukaz totožnosti s fotografiou, ktoré sa týkalo predčasného hlasovania a registrácie tak stratil účinnosť, resp. sa zrušil.⁵¹

⁴⁸ Duignan, B.: *Shelby County v. Holder*. In: *Encyklopédia Britannica*

⁴⁹ *North Carolina State Conference of the NAACP v. McCrory*. Advancement Project.

⁵⁰ Baggett, L.: *North Carolina H.B. 589: Putting Up Barriers For Voters Who Move*.

⁵¹ Marimow, A. E., Barnes Robert.: *Appeals court strikes down North Carolina's voter-ID law*. Dostupné [citované dňa 18.4.2022]. Dostupné na internete <https://www.washingtonpost.com/local/public-safety/appeals-court-strikes-down-north-carolinas-voter-id-law/2016/07/29/810b5844-4f72-11e6-aa14-e0c1087f7583_story.html>

2 Ciele a metodika práce

Cieľom bakalárskej práce je opísať spôsoby obmedzenia volebného práva v Spojených štátoch amerických prostredníctvom prekresľovania volebných obvodov v Severnej Karolíne a porovnať realizáciu obmedzovania volebného práva z perspektívy dvoch veľkých politických strán – Republikánskej a Demokratickej strany. Na zistenie cieľa boli vytýčené taktiež parciálne ciele, ktoré umožňujú lepšie pochopiť situáciu:

- Historický exkurz históriou potláčania volebných práv, uvedených v chronologickom poradí po prijatí ústavy.
- V rámci dodatkov ústavy opísať situáciu v krajine a dôsledky dodatkov. Predstavenie volebného zákona a občianskeho zákonníka, ktoré ukončili jednu éru obmedzovania volebných práv v Spojených štátoch amerických.
- Opísanie praxe prekresľovania volebných obvodov v rámci jednotlivých štátov únie ako prostriedok na dosiahnutie výhody.
- Analýza volieb do Kongresu Spojených štátov amerických od roku 2010 a sledovanie meniacich sa vplyvov, ktoré pôsobia na výsledky volieb.

Hlavné zdroje použité pri vytváraní bakalárskej práce boli vedecké články, knižné publikácie, zákony, informačné portály štátnych subjektov a publicistické články v denníkoch. Pri opisovaní histórie obmedzovania volebného práva sa použila Ústava Spojených štátov amerických ako smerodajný zdroj, určujúci chronologickosť a vecnosť práce doplnená zákonmi prijatými po schválení dodatkov ústavy. Štúdie, ktoré analyzovali jednotlivé voľby a štatistické údaje získané prostredníctvom vládnych či mimovládnych webových stránok pomohli k pochopeniu toho, v akej miere sa uplatňovali nekalé praktiky, na ktoré aj poukázal Najvyšší súd Spojených štátov amerických.

V prvej časti práce bola využitá deskriptívna metóda zameraná na rozširovanie volebného práva prostredníctvom ústavných dodatkov a zákonov na federálnej úrovni. Čerpali sme hlavne zo sekundárnej literatúry.

Druhá časť predstavuje jednoripadovú štúdiu, ktorá pozostávala z analýzy spôsobov, akými boli prekresľované volebné obvody v Severnej Karolíne, pričom sa zohľadňuje tak právna rovina problému, ako aj ich legitimita takýchto postupov.

Práca nerieši voľby z roku 2014 a z roku 2018 z dôvodu nedostatku dát.

3 Gerrymandering

Gerrymandering vznikol v Spojených štátoch amerických a rozumie sa ním politická prax, kde sa určujú hranice volebných obvodov. Toto určenie hraníc spravidla dáva možnosť výhody vládnucej strane – politický alebo stranícky gerrymandering. Existuje možnosť oslabiť nie len oponenta v politickom boji, ale aj volebnú silu etnických a jazykových menšín – rasový gerrymandering.⁵²

Prekresľovanie volebných obvodov nastáva pravidelne po sčítaní obyvateľstva každých 10 rokov⁵³. Ak sa použije gerrymandering, neznamená to nutne mať výhodu voči oponentovi. Afirmatívny rasový gerrymandering je založený na ochranu primeraného zastúpenia etnických menšín.⁵⁴

Elbridge Gerry bol guvernérom štátu Massachusetts, ktorý v roku 1812 prijal zákon, ktorým určil nové senátorské obvody. Obrys obvodov pripomínal salamandru na čo reagoval karikaturista z Boston Gazette Elkanah Tisdale, ktorý svojím umením prekreslenie volebných obvodov premenil na rozprávkové zviera zvaného „Gerry-mander“. Týmto sa pojem „Gerry-mander“ dostal k verejnosti a ustálil.⁵⁵

V prípade volieb do Snemovne reprezentantov sú jej členovia volení v jednomandátových volebných obvodoch, kde sa využíva relatívny väčšinový volebný systém.⁵⁶ V tomto systéme v každom volebnom obvode vyhrá práve jeden uchádzač. Jednotlivé štáty sú rozdelené na určitý počet volebných obvodov, ktoré sú proporcionálne rozdelené vzhľadom na počet obyvateľov.⁵⁷

V tabuľkách nižšie sa uvádza príklad využitia gerrymanderingu. Tieto tabuľky znázorňujú najjednoduchší spôsob akým sa dá pojem gerrymandering pochopiť. Jednotlivá

⁵² Duignan B., Gerrymandering [citované dňa 15.12.2021]. Dostupné na internete <<https://www.britannica.com/topic/gerrymandering>>

⁵³ Institut politického marketingu: *Slovník politického marketingu: Gerrymandering*. [citované dňa 15.12.2021]. Dostupné na internete <<https://politickymarketing.com/glossary/gerrymandering>>

⁵⁴ Kaiser R.: *Beating democracy: Die Gerrymandering-Entscheidung und ihre Folgen*. [citované dňa 15.12.2021]. Dostupné na internete <https://intr2dok.vifarecht.de/servlets/MCRFileNodeServlet/mir_derivate_00007171/Beating_democracy_Die_GerrymanderingEntscheidung_und_ihre_Folgen.pdf>

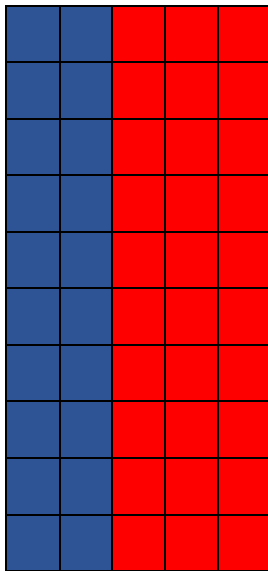
⁵⁵ Duignan B., Gerrymandering [citované dňa 15.12.2021]. Dostupné na internete <<https://www.britannica.com/topic/gerrymandering>>

⁵⁶ Dančišin V., *Politický systém USA – Vybrané kapitoly*, 2011., s. 23-24

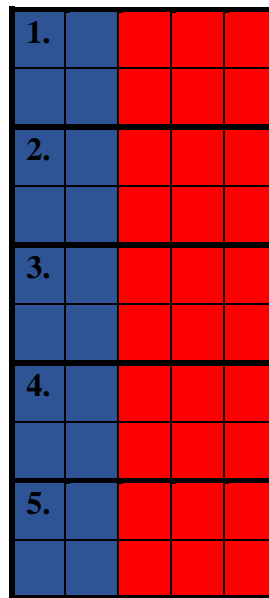
⁵⁷ Dančišin V., *Volby a volebné systémy– Terminologické penzum*, s. 3

tabuľka je rozdelená do 50 buniek, ktoré predstavujú 50 voličov, pričom sú farebne rozlíšené – modré (demokrati) a červené (republikáni)⁵⁸. V obrázku č. 1 vidíme rozloženie síl voličov,

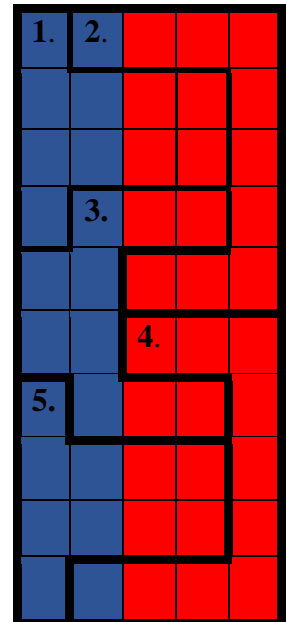
kde 40 % voličov podporuje republikánov a 60 % obyvateľov podporuje demokratov.

obrázok 1

obrázok 2

obrázok 3

Pri pohľade na obr. č. 2 a rozdelenie 50 voličov do 5 volebných obvodov je celkom jasné, že červení, teda republikáni, vyhrajú voľby na určitom teritórii v pomere 5:0. Tento pomer predstavuje piatich kandidátov republikánskej strany, ktorí sa dostanú (v prípade volieb do Snemovne reprezentantov) do Snemovne reprezentantov a zároveň žiadneho kandidáta z demokratickej strany, ktorý sa dostane do Snemovne reprezentantov. Prichádza do úvahy ešte jedna možnosť – zvislé rozdelenie volebných obvodov, kde by 2 volebné obvody vyhrali demokrati a 3 obvody republikáni. Aby bol pojem gerrymandering jasnejší, tak je potrebné sa pozrieť na obr. č. 3. V tomto obrázku je zaujímavé pozorovať druhý a štvrtý volebný obvod, kde červení (republikáni) vyhrávajú 2 volebné obvody – dva mandáty do Snemovne reprezentantov. Táto výhra je rozdelená v pomere 9:1 pre republikánov. Prvý, tretí a piaty volebný obvod vyhrávajú modří (demokrati) v pomere 6:4. Víťazstvom v troch volebných obvodoch si demokrati zaisťujú tri mandáty v Snemovni reprezentantov. Prekresľovanie

⁵⁸ V USA sú dve hlavné politické strany: Republikánska strana (konzervatívna strana) a Demokratická strana (stredolavicová liberálna strana). Členovia jednotlivých politických strán sú označovaní ako republikáni a demokrati. Niekedy sa tieto názvy uplatňujú aj pri určovaní skupiny ľudí, ktorí volia jednu alebo druhú stranu.

volebných obvodov zo stavu obr. č. 2 na stav obr. č. 3 by dalo výhodu demokratom, takže existuje predpoklad, že takéto prekreslenie by robili práve demokrati.

Medzi základne štyri stratégie gerrymanderingu patria Cracking, Packing, Hijacking a Kidnapping. Cracking, teda roztrieštenie, spočíva v rozdelení komunity voličov jednej strany do viacerých oblastí (volebných obvodov), aby sa zabezpečil nevýrazný vplyv na kandidáta. Packing, alebo koncentrovanie, sa používa v prípade veľkého počtu nepriateľských voličov. Tým, že sa vytvorí volebný obvod, v ktorom budú títo voliči koncentrovaní v čo najväčšom množstve, zabezpečí sa tak víťazstvo v okolitých volebných obvodov strany, ktorá túto zmenu vykoná. Hijacking je charakteristický únosom súperiaceho kandidáta, ktorého sa dá zbaviť tým, že sa volebný obvod, v ktorom kandiduje spojí alebo presunie do obvodu s iným úradujúcim kandidátom, s ktorým bude bojovať o zvolenie. Kidnapping, známy ako únos voličov, presúva domácu adresu úradujúceho kandidáta do iného okresu. Opätovné zvolenie sa tak stáva menej pravdepodobným, keďže v inom volebnom obvode volia iní voliči.⁵⁹

3.1 Prípadová štúdia: Gerrymandering v Severnej Karolíne

Voľby v USA prinášajú často vypäté situácie, ako aj uvádza portál Facing South, kde sa hodnotia voľby do Snemovne reprezentantov ako neprimerane zastúpené z pohľadu demokratov.⁶⁰ Je tomu tak najmä na juhu USA, kde napr. v južnej Karolíne bolo 40 % odovzdaných platných hlasov práve od demokratov, ale ich zastúpenie je v percentuálnom vyjadrení 14 %.⁶¹

Rasa	Percentuálne rozloženie
Bieli Američania	68,5 %
Afroameričania	21,4 %
Aziati	2,2 %
Pôvodní obyvatelia	1,3 %
Pôvodní Havajčania	0,1 %

⁵⁹ Pierce, O., Larson, J., Beckett, L.: Redistricting, a Devil's Dictionary. In: *Propublica*

⁶⁰ Yee, A.: The great Southern gerrymander continues in 2016. In: *Facing South*

⁶¹ New York Times, Senate Election Results: G.O.P. Keeps Control. [citované dňa 12.12.2021]. Dostupné na internete <<https://www.nytimes.com/elections/2016/results/senate>>

Iná rasa	4,3 %
2 alebo viac rás	2,3 %

Tabuľka o etnickom rozložení obyvateľstva v Severnej Karolíne (vlastné spracovanie, zdroj: Center for New Media and Promotions, 2010 Census Data)

V štáte Severná Karolína existoval jeden z najlepších príkladov na preukázanie gerrymanderingu, o ktorom informoval Washington Post.⁶² Severná Karolína musela v roku 2016 prekresliť svoje kongresové obvody po tom, ako súd niektoré z nich vyhlásil za neplatné pre rasovú nejednotnosť.⁶³

Gregory Herschal so svojim kolektívom z Duke univerzity v Durhame v článku *Quantifying Gerrymandering in North Carolina* rozoberal voľby z roku 2012 a 2016. Konkrétne sa kolektív venoval trinástim obvodom v Severnej Karolíne a spôsobu, akým boli tieto volebné obvody prekresľované z pohľadu vládnucej strany. Tieto dôkazy sú nespochybniteľné, čo potvrdzuje aj federálny súd, ktorý uznal volebný obvod 12 za neplatný.⁶⁴ „Atypické vzory vyplývajúce z NC2012 a NC2016“ autori poukazujú na voľby v Severnej Karolíne v roku 2012 a 2016 (najmä voľby do Kongresu) „možno považovať za znak gerrymanderingu. Táto štruktúra ďalej odhaľuje obvody, ktoré mali hlasy jednej strany odobraté a rozptýlené do iných obvodov. Na stránke rozdeľovanie a spájanie volebných obvodov oslabuje politickú silu demokratickej strany moc.“⁶⁵

3.1.1 Voľby do Kongresu v Severnej Karolíne

Hodnotenie gerrymanderingu sa uskutočňuje na základe bodového ohodnotenia, na základe objektívnych kritérií platné pre celé USA. Hodnotenie sa posudzuje hodnotami 0 až 100, kde 100 znamená najviac ovplyvnený volebný obvod vládnucou stranou, ktorá si prispôbuje obvod podľa svojich zámerov.⁶⁶ Severná Karolína je jeden z najlepších príkladov pre analýzu a pochopenie gerrymanderingu. Pred voľbami v roku 2016 podľa hodnotenia Washington Post boli tri volebné obvody práve zo Severnej Karolíny jedny z 10

⁶² Ingraham, C.: American's most gerrymandered congressional districts. In: *The Washington Post*

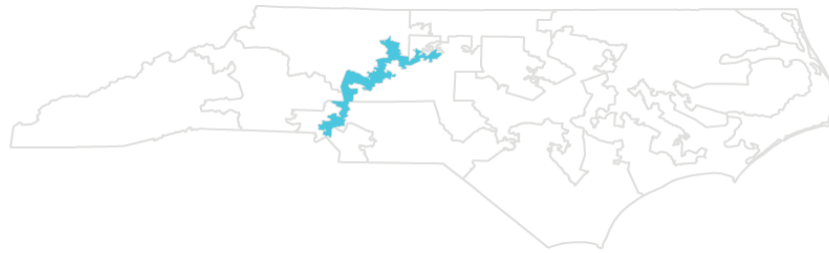
⁶³ Yee, A.: The great Southern gerrymander continues in 2016. In: *Facing South*

⁶⁴ Uznesenie súdneho dvora 518 U.S.: North Carolina, et. al. v. Sandra Little Covington, et. al.

⁶⁵ Herschlag G., Kang H. S., Luo J., Graves V. C., Bangia S., Ravier R. & Mattingly, J. C.: Quantifying Gerrymandering in North Carolina, In: *Statistics and Public Policy* s. 30-38

⁶⁶ Ingraham, C.: American's most gerrymandered congressional districts. In: *The Washington Post*

najvýraznejšie ovplyvnené gerrymanderingom.⁶⁷ Toto prekresľovanie volebných obvodov v Severnej Karolíne bolo až tak neprijateľné, že Supreme court USA vyhlásil niektoré

z volebných obvodov za neplatné.⁶⁸

Obrázok č. 4: sa nachádza mapa volebných obvodov Severnej Karolíny v rokoch 2003 – 2013 a vyznačený je 12. volebný obvod. Zdroj: BLAU, Max, Drawing the line on the most gerrymandered district in America

Obrázok č. 5: Mapa volebných obvodov Severnej Karolíny v rokoch 2014 – 2016, farebne vyznačený je 12. volebný obvod. Zdroj: BLAU, Max, Drawing the line on the most gerrymandered district in America

Každých desať rokov sa v USA uskutočňuje sčítavanie ľudu. Keď sa ľud sčítaval v roku 2010, republikáni mali v ďalšom volebnom období výhodu informácií o sčítaní ľudu, ktorú mohli využiť vo svoj prospech. Dlho neváhali a chopili sa šance na prekresľovanie volebných obvodov, aby si zaistili väčšinové zastupiteľstvo do budúcnosti.⁶⁹ Ako je vidieť, existuje rozdiel medzi obrázkom č. 3 a obrázkom č. 4. Po celý čas od spomínaného roku boli pri moci republikáni, ktorí si mohli meniť volebné obvody. Výborným príklad pre pochopenie je 12. volebný obvod, ktorý je zvýraznený modrou farbou. Tento obvod tiahne

⁶⁷ Ingraham, C.: American's most gerrymandered congressional districts. In: *The Washington Post*

⁶⁸ Uznesenie súdneho dvora 518 U.S.: North Carolina, et. al. v. Sandra Little Covington, et. al.

⁶⁹ Blau, M.: Drawing the line on the most gerrymandered district in America. In: *The Guardian*

z mesta na juhu Severnej Karolíny Charlotte až na sever, kde pokrýva skoro celú výšku.⁷⁰ V nasledujúcej časti bude vysvetlené ako sa gerrymandering prejavil v tomto volebnom obvode.

3.1.1.1 Volby do Kongresu v Severnej Karolíne 2012

Rok 2010 bol rokom republikánov, ktorí mohli bojovať za straníkov, aby sa dostali do Kongresu USA. Pričom taktika bola jasná; zmeniť pomer hlasov vo výhode pre republikánov 9:4 alebo 10:3. Taktiky, ktorými sa mali dosiahnuť tieto ciele boli „roztrieštenie“ – „cracking“ a „koncentrovanie“ – „packing“. Taktika rozbíjania spočívala v rozdelení voličov demokratickej strany do rýdzo republikánskeho volebného obvodu, aby tým republikáni dosiahli väčšinu a demokrati mali prísť o svoje hlasy. Baliaca taktika bola presným opakom tej prvej. GOP, teda republikáni, počítali so stratou 3-4 volebných obvodov, a preto natlačili voličov opozičnej strany do jedného obvodu, aby si tým zminimalizovali riziko, že by oponenti mohli vyhrať aj v iných volebných obvodoch.⁷¹

Na obrázku 4. a obrázku 5. je vidieť extrémne dlhý tvar volebného obvodu č. 12, ktorý zahŕňa približne 51 % voličov obvodu Afroameričanov. Týmto sa stal 12. volebný obvod bezpečný pre demokratov. Demokrati však premrhali veľa hlasov tým, že republikáni pri zmene obvodov koncentrovali demokratických voličov z okolia, aby si v susedných volebných obvodoch zaručili víťazstvá.⁷²

Tento obvod slúžil pre glosátorov ako poklad pri získavaní zdroju na vtíp, nazývali ho I-85. Ako aj spomenul štátny zástupca Mickey Michaux. Obvod bol prirovnávaný k diaľnici kvôli svojmu tvaru a dĺžke.⁷³

Severná Karolína má 13 kongresových volebných obvodov, čo znamená, že ju bude zastupovať trinásť ľudí v kongrese USA. Každý uchádzač sa uchádza vo svojom štáte, kde môže byť zvolený.⁷⁴

⁷⁰ Ingraham, C.: American's most gerrymandered congressional districts. In: *The Washington Post*

⁷¹ Box-Steffensmeier, S.: *The American Elections of 2012*. 2013, s. 107-108

⁷² Box-Steffensmeier, S.: *The American Elections of 2012*. 2013, s. 108-109

⁷³ Blau, M.: Drawing the line on the most gerrymandered district in America. In: *The Guardian*

⁷⁴ Bardovič, J. Volby a volebné systémy, 2021 s.60-61

Výsledky volieb:

Volebný obvod	Republikáni	Demokrati	Spolu
1.	77 288	254 644	338 066
2.	174 066	128 973	311 397
3.	195 571	114 314	309 885
4.	88 951	259 534	348 485
5.	200 945	148 252	349 197
6.	222 116	142 467	364 583
7.	168 041	168 695	336 736
8.	160 695	137 139	302 280
9.	194 537	171 503	375 690
10.	190 826	144 023	334 849
11.	190 319	141 107	331 426
12.	63 317	247 591	310 908
13.	210 495	160 115	370 610
Celkom	2 137 167	2 218 357	4 355 524
Počet percent	48,75 %	50,60 %	0,65 %

Tabuľka č. 1. (vlastné spracovanie, údaje získane zo zdroja: HAAS, L. Karen, 2013)

V tabuľke č. 1 sú výsledky z kongresových volieb v Severnej Karolíne za rok 2012. V tabuľke sa neuvádzajú hlasy, ktoré išli pre iné strany ako pre republikánov alebo demokratov. Je to z dôvodu ich malej časti, ktorá nezohráva absolútne žiadnu rolu.

Vyššie sa uvádza ako chceli republikáni dosiahnuť víťazstvo a takisto aj pomer, ktorým chceli vyhrať kongresové voľby v Severnej Karolíne.⁷⁵ Tieto zdroje uvedené v tabuľke č. 1 pochádzajú od Haasa⁷⁶, resp. časť z nich, ktorá bola užitočná pre túto prácu.

Gragory Herschlag so svojim kolektívom hovoria o zlej proporcionalite, ktorá je jasná z tabuľky č.1.⁷⁷ Z tabuľky jasne vyplýva, že demokrati v kongresových voľbách v roku 2012 dosiahli 50,60 % hlasov zo všetkých platných odovzdaných hlasov. Náprotivok, teda republikáni, sa dopracovali na úroveň platných hlasov v hodnote 48,75 %.⁷⁸ Zvyšné nízke percento získali iné subjekty v pretekoch o kongresové voľby.

Pri porovnaní výsledkov volieb z grafu č. 1 sa dá zistiť, že tri zo štyroch vyhratých volebných obvodov, ktoré vyhrali demokrati sú vyhraté s veľkým náskokom. V prvom volebnom obvode vyhrali demokrati o viac ako 177 tisíc hlasov. Štvrtý volebný obvod si demokrati podmanili o viac ako 170 tisíc hlasov. Siedmy volebný obvod bol najtesnejší, tam sa demokratom podarilo zvíťaziť iba o niečo cez 600 hlasov. Volebný obvod č. 12 bol taktiež triumfom pre demokratov a to s rozdielom vyše 184 tisíc hlasov.⁷⁹ Pre porovnanie, republikáni vyhrávali s menším rozdielom. Demokrati síce mali 50,60 % všetkých hlasov, ale taktika republikánov bola veľmi efektívna. To znamená, že viac ako 530 tisíc hlasov, ktoré dostali demokrati, boli premrhané tým, že ich voliči boli koncentrovaní v 3 obvodoch tak, aby okolité obvody mohli pripadnúť republikánom.⁸⁰ Tieto „premrhané“ volebné hlasy od demokratických voličov tvoria niečo málo cez 12 % všetkých hlasov.

Výsledky štúdie od autora Chao Fan a kolektívu hovoria; Obvod 4 sa vyznačoval tým, že bol demokratický. Na ňom použili efekt koncentrovania a spôsobuje to, že tiahne cez viacero volebných obvodov, namiesto toho, aby bol kompaktný. Takisto uvádzajú výsledky o 12. volebnom obvode, ktorý pôsobí ako diaľnica a všetko jeho susediace volebné obvody sú triumfom pre republikánov a hodnotia to ako veľmi viditeľný gerrymandering.⁸¹

⁷⁵ Box-Steffensmeier, S.: *The American Elections of 2012*. 2013, s. 107-108

⁷⁶ Haas, L. K.: *Presidential and congressional election*, [citované dňa 18.12.2021]. Dostupné na internete <<https://history.house.gov/Institution/Election-Statistics/>>

⁷⁷ Herschlag G., Kang H. S., Luo J., Graves V. C., Bangia S., Ravier R. & Mattingly, J. C.: Quantifying Gerrymandering in North Carolina, In: *Statistics and Public Policy* s. 30-38

⁷⁸ Herschlag G., Kang H. S., Luo J., Graves V. C., Bangia S., Ravier R. & Mattingly, J. C.: Quantifying Gerrymandering in North Carolina, In: *Statistics and Public Policy* s. 30-38

⁷⁹ Haas, L. K.: *Presidential and congressional election*, [citované dňa 18.12.2021]. Dostupné na internete <<https://history.house.gov/Institution/Election-Statistics/>>

⁸⁰ Chao F., et. al. A Spatiotemporal Compactness Pattern Analysis of Congressional Districts to Assess Partisan Gerrymandering

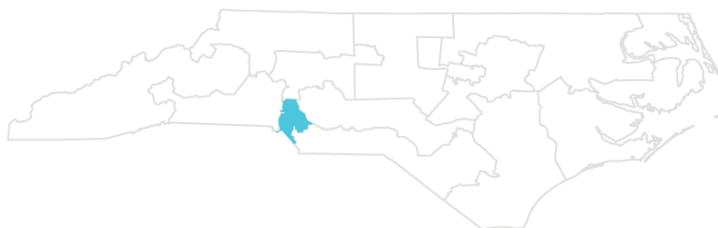
⁸¹ Chao F., et. al. A Spatiotemporal Compactness Pattern Analysis of Congressional Districts to Assess Partisan Gerrymandering

3.1.1.2 Volby do Kongresu v Severnej Karolíne 2016

Po voľbách v roku 2014 v Severnej Karolíne bola Demokratická strana v zastúpení troch reprezentantov, aj keď ich volilo približne 44 % obyvateľstva zúčastneného vo voľbách.⁸²

Z obrázku č. 3 a z obrázku č. 4 jasne vyplýva, že republikáni v roku 2014 zmenili volebné obvody, ktoré budú dôležitejšie pre voľby z roku 2016.

Skúsenosť voličov z rokov 2012 a 2014 viedla k ešte väčšej miere voličskej apatie v tomto obvode. Dôvodom je to, že obyvatelia Severnej Karolíny pri kongresových voľbách si myslia, že svojim hlasom nič nezmôžu. Vďaka gerrymanderingu, ktorý je na výsledkoch kongresových volieb jasne vidieť možno dopredu predvídať kto vyhrá voľby. Alma Adams, členka Snemovne za 12. obvod v Severnej Karolíne sa cíti zle z toho, že má vyhraté voľby bez boja, keďže sú demokratickí voliči „koncentrovaní“ v 12. volebnom obvode.⁸³

Obrázok č. 6 znázorňuje volebné obvody v Severnej Karolíne od roku 2016, približne február. Zdroj: BLAU, Max, *Drawing the line on the most gerrymandered district in America*

Na začiatku roka 2016 sa predpokladalo, že nasledujúce voľby prebehnú vo volebných obvodoch znázornených na obrázku č. 5. Avšak vo februári toho roku federálny súd rozhodol, že postavenie volebných obvodov, aké pretrvávali, boli protiústavné, rasovo prekreslené. Preto mali byť do dvoch týždňov prekreslené tak, aby afroamerickí Američania nemuseli byť zoskupení v jednom obvode, ale aby mohli rozhodnúť o víťazovi volieb vo

⁸² Yee, A.: The great Southern gerrymander continues in 2016. In: *Facing South*

⁸³ Blau, M.: Drawing the line on the most gerrymandered district in America. In: *The Guardian*

väčšom množstve volebných obvodov. Túto žalobu podali traja voliči, ku ktorým sa pridala Alma Adams.⁸⁴

Volebný obvod	Republikáni	Demokrati	Spolu
1.	101 567	240 661	342 228
2.	221 485	169 082	390 567
3.	217 531	106 170	323 701
4.	130 161	279 380	409 541
5.	207 625	147 887	335 512
6.	207 983	143 167	351 150
7.	211 801	135 905	347 706
8.	189 863	133 182	323 045
9.	193 452	139 041	332 493
10.	220 825	128 919	349 744
11.	230 405	129 103	359 508
12.	115 185	234 115	349 300
13.	199 443	156 049	355 492
Spolu	2 447 326	2 142 661	4 589 987

Tabuľka č. 2. (vlastné spracovanie, údaje získane zo zdroja: *HAAS, L. Karen, 2013*)

V tabuľke číslo 2 sa nachádzajú volebné výsledky kongresových volieb v Severnej Karolíne z roku 2016. V tabuľke sa nevyskytujú hlasy, ktoré získavajú iné strany ako tieto dve konkrétne; GOP a Demokratická strana. V týchto voľbách, mimo získaných hlasov

⁸⁴ Simpson, I.: Judges find two N. Carolina congressional districts racially gerrymandered. In: *Reuters*

uvedených v tabuľke č. 2 získala Libertariánska strana⁸⁵ 8 471 hlasov aj to iba v prvom volebnom obvode.⁸⁶

Demokrati v kongresových voľbách 2016 získali celkom 46,68 % zo všetkých platných odovzdaných hlasov. Náprotivok, republikáni dosiahli percentuálnu úroveň 53,32 % . Ako uvádza Herschlag vo svojom vedeckom článku, napriek takmer rovnomernému prerozdeleniu volebných hlasov medzi demokratmi a republikánmi, existuje odchýlka, ktorá jasne naznačuje gerrymandering. Demokrati získali síce 46,68 %, ale ich zastúpenie v Kongrese USA je iba 23 percentné.

Brennan Center for Justice⁸⁷ hodnotí toto prekreslenie volebných obvodov za jedno z najhorších za posledné desaťročie. Mapa nakreslená na voľby, ktoré mali byť v roku 2016 bola explicitne ako aj štruktúrovane viazaná na výhodu pre republikánov. David Lewis, predseda Výboru pre zmenu volebných obvodov, nevylúčil možnosť gerrymanderingu v Severnej Karolíne, avšak hodnotil to ako v súlade so zákonom. Ale jeho názorom je, že republikáni vedia lepšie riadiť krajinu, preto nakreslil mapu tak, aby to vyhovovalo najmä jemu.⁸⁸

Štúdia, ktorú vypracoval Bangia a kolektív na základe výsledkov kongresových volieb v Severnej Karolíne z rokov 2012 a 2016, sa snažila zistiť ideálne volebné obvody bez gerrymanderingu, ktoré budú odpovedať štruktúre obyvateľstva. Kritéria pri vypočítavaní ideálnych volebných obvodov boli; „jeden človek – jeden hlas“, druhým kritériom je, aby obvody mohli mať regionálne zastúpenie. Historické politické obvody by nemali byť kľúčové pri kreslení nových hraníc, aby afroamerickí voliči neboli rozdelení a aby mali možnosť si zvoliť svojho zástupcu – tretie kritérium.⁸⁹

Netradičné volebné obvody, aké boli v rokoch 2012 – 2016 (viď. Obrázky 1-3), sú jasným dôkazom zámerného vytvárania volebných obvodov s atypickými vlastnosťami. Na vytvorenie pravdepodobných rozdelení volebných obvodov v Severnej Karolíne, pri použití

⁸⁵ Libertariánska strana (The Libertarian Party) – tretia najväčšia politická strana v USA, ktorá zastupuje klasický liberalizmus, libertarianizmus voľného trhu a laissez-faire. (RENSTROM, ROGERS, 1989)

⁸⁶ Haas, L. K., Presidential and congressional election, [citované dňa 20.12.2021]. Dostupné na internete <<https://history.house.gov/Institution/Election-Statistics/>>

⁸⁷ Nezávislá, nestranná právna a politická organizácie, ktorá sa zaoberá naliehavými právnymi a politickými otázkami, ktoré hĺbkovo analyzuje. (<https://www.brennancenter.org/our-work>)

⁸⁸ Jacobson, C. G., Carson L. J.: The Politics of Congressional Elections. In: *Rowman & Littlefield*,

⁸⁹ Bangia, S. et. al.: *Redistricting: Drawing the Line*. [citované dňa 20.12.2021]. Dostupné na internete <<https://arxiv.org/pdf/1704.03360.pdf>>

dát z volieb z rokov 2012 a 2016 štúdia vytvorila 24 000 náhodných, avšak primeraných volebných obvodov.⁹⁰

Pri kongresových voľbách 2016 sa do Snemovne reprezentantov dostali traja demokratickí reprezentanti. Tento výsledok sa objavil v štúdiu u nových prekreslených volebných obvodov v menej ako 0,7 % volebných obvodov z 24 000. Autori štúdie na základe pravdepodobnosti vytvorili pomocou štatistických metód viac ako 24 000 volebných obvodov v Severnej Karolíne, z ktorých vzišlo iba 0,7% podobných tým, ktoré boli oficiálne uznané a podľa nich sa vykonali voľby.⁹¹

Pri výbere vzorky z viac ako 24 000 primeraných nových obvodov autori preskúmali volebné výsledky odhadom pravdepodobností počtu demokratov, ktorí boli zvolení v Severnej Karolíne do Kongresu USA. Taktiež zistili hodnotu troch indexov, ktoré reprezentujú gerrymandering, reprezentatívnosť a relatívnu volebnú efektívnosť.⁹²

Výsledky hovoria; Volebné obvody z volieb 2016 v Severnej Karolíne sú silne gerrymandrované, nereprezentujú vôľu ľudí a oslabujú hlasy prehratej strany. Odhalili sa aj dôkazy o využívaní taktík „balenia“ a „rozbíjania“.⁹³

3.1.1.2 Voľby do Kongresu v Severnej Karolíne 2020

Vo voľbách v Severnej Karolíne do Kongresu USA v roku 2018 sa demokrati zmocnili troch víťazných obvodov; a to pri 48,22 % hlasov z celkového počtu platných

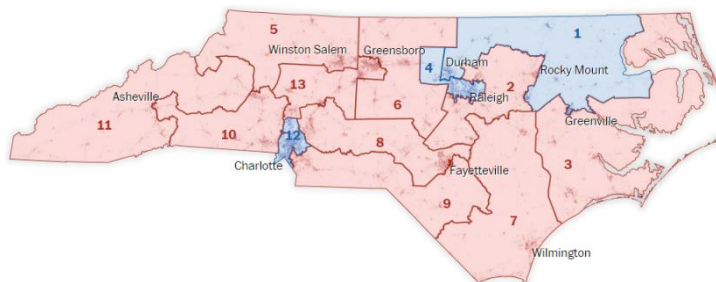
⁹⁰ Bangia, S. et. al.: *Redistricting: Drawing the Line*. [citované dňa 20.12.2021]. Dostupné na internete <<https://arxiv.org/pdf/1704.03360.pdf>>

⁹¹ Bangia, S. et. al.: *Redistricting: Drawing the Line*. [citované dňa 20.12.2021]. Dostupné na internete <<https://arxiv.org/pdf/1704.03360.pdf>>

⁹² Bangia, S. et. al.: *Redistricting: Drawing the Line*. [citované dňa 20.12.2021]. Dostupné na internete <<https://arxiv.org/pdf/1704.03360.pdf>>

⁹³ Bangia, S. et. al.: *Redistricting: Drawing the Line*. [citované dňa 20.12.2021]. Dostupné na internete <<https://arxiv.org/pdf/1704.03360.pdf>>

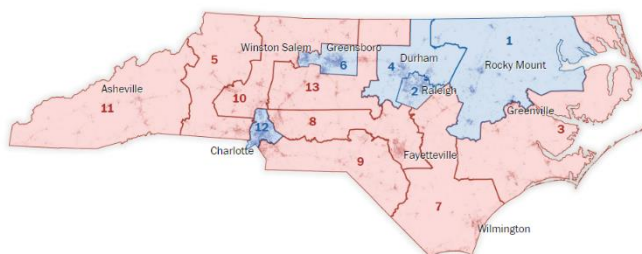
odovzdaných hlasov.⁹⁴ Na Obrázku č. 4 je mapa Severnej Karolíny pre voľby do Kongresu USA, kde je aj znázornený výsledok volieb podľa farieb.⁹⁵

Obrázok č. 7, zdroj: (Mellnik, T., Meko, T.: North Carolina has a new congressional map of 2020. In: *The Washington Post*)

Na Severnú Karolínu sa môžeme pozerat' ako na fialový štát, hodnotí Ela Nilsen. Napriek takmer rovnomernému rozloženiu občanov medzi demokratickými a republikánskymi voličmi existuje nesúlad vo výsledkoch volieb.⁹⁶

V roku 2018 sa znova prekresľovali hranice volebných obvodov v Severnej Karolíne.⁹⁷ Na obrázku č. 5 je znázornená mapa volebných obvodov v Severnej Karolíne pre voľby do Kongresu USA 2020. Opäť farebne rozlíšené ako na obrázku č. 4. Je tam však rozdiel, nie len v počte „modrých“ obvodov, ale aj v spôsobe prekreslenia hraníc.

Obrázok č. 8, (Mellnik, T., Meko, T.: North Carolina has a new congressional map of 2020. In: *The Washington Post*)

Podstatná zmena nastala v 6. volebnom obvode. Slávny volebný obvod č. 12 v Severnej Karolíne sa tiahol v minulosti od Charlotte, cez Greensboro až do Durhamu. Hlavne kvôli vysokej koncentracii demokratických voličov. V mape pre voľby 2020 sa však Greensboro dočkalo „vlastného volebného obvodu“. Volebný obvod č. 6 je malý obvod,

⁹⁴ Johnson, L. C.: Presidential and congressional election, [citované dňa 20.12.2021]. Dostupné na internete <<https://history.house.gov/Institution/Election-Statistics/>>

⁹⁵ Modrou sa chápe víťazstvo Demokratickej strany v danom volebnom obvode a červenou sa chápe víťazstvo GOP v tom, ktorom volebnom obvode

⁹⁶ Nilsen, E.: North Carolina's extreme gerrymandering could save the House Republican majority, In: *Vox*

⁹⁷ Nilsen, E.: North Carolina's extreme gerrymandering could save the House Republican majority, In: *Vox*

v ktorom je predovšetkým práve toto mesto a jeho súčasti. A tak aj toto rozhodnutie malo určitú váhu na výsledok volieb.^{98 99}

Volebný obvod	Republikáni	Demokrati	Spolu
1.	159,748	188,870	348,618
2.	172,544	311,887	495,345
3.	229,800	132,752	362,552
4.	161,298	332,421	493,719
5.	257,843	119,846	385,244
6.	153,598	253,531	407,129
7.	272,443	179,045	452,208
8.	202,774	177,781	380,555
9.	224,661	179,463	404,124
10.	284,095	128,189	412,284
11.	245,351	190,609	450,145
12.	-	341,457	341,457
13.	267,181	124,684	391,865
Spolu	2,660,535	2,631,336	5,325,245

Tabuľka č. 3 (vlastné spracovanie, údaje prevzaté zo zdroja: *JOHNSON, L. Cheryl, 2020*)

Výsledky volieb hovoria, že Demokratická strana získala v kongresových voľbách v Severnej Karolíne 49,41 % volebných hlasov zo všetkých platných odovzdaných hlasov. Demokratickí predstavitelia získali päť z trinástich kresiel, čo je postup oproti trom

⁹⁸ Nilsen, E.: North Carolina's extreme gerrymandering could save the House Republican majority, In: *Vox*

⁹⁹ Mellnik, T., Meko, T.: North Carolina has a new congressional map of 2020. In: *The Washington Post*

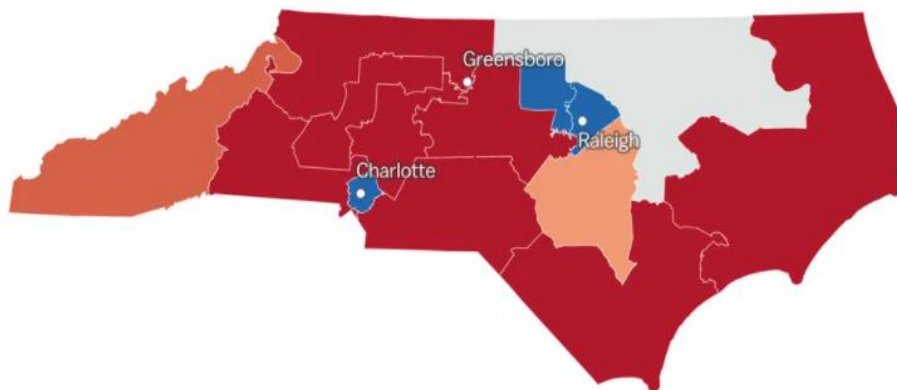
z predošlých volieb. Napriek týmto faktom, zastúpenie demokratov zo Severnej Karolíny je v percentuálnom vyjadrení 38,5 %, pričom dosiahli takmer 50 % vo voľbách.¹⁰⁰

Kľúč úspechu spočíva v efektívite. Pri porovnaní čísel z tabuľky č. 3 sa dá vypočítať akú efektívitu majú ktoré strany. Demokratická strana vyhrala voľby v piatich volebných obvodoch z možných trinástich, pričom ich „premrhaných hlasov“ bolo vyše 780 tisíc. Avšak tento výsledok nie je úplne objektívny z dôvodu neexistencie republikánskeho súpera vo volebnom obvode č. 12 pre Almu Adams, demokratku. GOP v kongresových voľbách získali osem kresiel z trinástich, pri „premrhaných hlasoch“ vo výške približne 751 tisíc, čo je menej ako ich oponent.¹⁰¹

3.1.1.3 Rok 2020 a budúcnosť

Rok 2020, tak isto ako aj 2010, je kľúčovým rokom pre budúcnosť volieb v Severnej Karolíne z dôvodu sčítania obyvateľstva. Po sčítaní obyvateľstva sa prekreslili hranice volebných obvodoch a zákonodarný orgán Severnej Karolíny schválil tieto nové hranice, ktoré dávajú GOP určitú výhodu v nasledujúcich kongresových voľbách, ktoré sa uskutočnia v roku 2022.^{102 103}

Z obrázku č. 5 vyplýva, že jednou zo zmien je, že mesto Greensboro, ktoré je značne demokratické, ostalo rozdelené do troch volebných obvodoch.

Obrázok č. 9, (Mellnik, T., Meko, T.: North Carolina has a new congressional map of 2020. In: *The Washington Post*)

¹⁰⁰ Johnson, L. C.: *Presidential and congressional election*. [citované dňa 22.12.2021]. Dostupné na internete <<https://history.house.gov/Institution/Election-Statistics/>>

¹⁰¹ Johnson, L. C.: *Presidential and congressional election*. [citované dňa 22.12.2021]. Dostupné na internete <<https://history.house.gov/Institution/Election-Statistics/>>

¹⁰² Beauchamp, Z.: North Carolina's extreme new gerrymander, explained. In: *Vox*

¹⁰³ Anderson, B.: North Carolina sued over newly passed maps favoring GOP. In: *Apnews*

Po sčítaní obyvateľov USA v roku 2020 bolo Severnej Karolíne pridelených 14 volebných obvodov v Kongrese USA, tento počet označuje +1 volebný obvod oproti stavu z rokov 2010 – 2019.¹⁰⁴

Z výsledkov volieb aj uvedených v tejto práci vyplýva, že voličské rozloženie v Severnej Karolíne pozostáva približne z 50 % republikánov a približne 50 % demokratov. Napriek tomu, zákonodarný orgán, vedený republikánmi, nedáva možnosť vetovať prekreslené hranice volebných obvodov guvernérovi Royovi Cooperovi, demokratickému zástupcovi. Na porovnanie; demokrati v roku 2020 obsadili päť kresiel v Snemovni reprezentantov, pri takmer 50 % získaných hlasov v kongresových voľbách. Napriek pridaniu jedného volebného obvodu by sa situácia nemala zlepšiť, práve naopak. Nová mapa predpokladá, že demokrati získajú 3 kreslá, resp. tri volebné obvody. Použili sa metódy, ktoré už sú v práci spomenuté. „Balenie“ demokratických voličov do jedného volebného obvodu a „praskanie“ alebo rozdelenie demokratických voličov do viacerých volebných obvodov, ako tomu je napr. v Greensboro, ktoré je rozdelené do troch volebných obvodov.¹⁰⁵

Asher Hildebrant a Jonathan Marringly, odborníci zaoberajúci sa touto témou na pôde Duke university, v online prednáške pri predstavení problému volieb v Severnej Karolíne pripustili výhodu pre GOP vzhľadom na nové nakreslené mapy.¹⁰⁶

Táto nová mapa dostala známku „F“ od akademickej skupiny hodnotiacej politické mapy na základe matematických ukazovateľov z Princeton Gerrymandering Project.¹⁰⁷

Počas udalosti na aplikácii Twitter Elias, ktorý je zakladateľom Democracy Docket hodnotil mapu Severnej Karolíny na rok 2022 za neobhájiteľnú a použil výraz „groteskný stranický gerrymandering“. Tiež pridal: „Republikánska strana stratila všetku hanbu, chcem povedať, že v roku 2010 a po roku 2010 ešte predstierali, že im záleží na demokracii a na volebných právach, a teraz už to nepredstierajú“¹⁰⁸

Súd v Severnej Karolíne v roku 2019 zrušil obvody a dodal, že nové obvody budú tak či onak vypracované za krátky čas z dôvodu sčítania obyvateľstva v roku 2020. Tým

¹⁰⁴ House Bill 740/SL 2021-174

¹⁰⁵ Beauchamp, Z.: North Carolina's extreme new gerrymander, explained. In: *Vox*

¹⁰⁶ Redistricting in North Carolina. Media Briefing. [citované dňa 22.12.2021]. Dostupné na internete <https://www.youtube.com/watch?v=EE1z3taP_eI&t=465s>

¹⁰⁷ Beauchamp, Z.: North Carolina's extreme new gerrymander, explained. In: *Vox*

¹⁰⁸ Anderson, B.: North Carolina sued over newly passed maps favoring GOP. In: *Apnews*

poveril zákonodarný zbor, vedený republikánmi, aby rok na to vypracovali nové volebné obvody.¹⁰⁹

Vzhľadom na spôsob prekreslenia nových volebných obvodov, kde sa demokrati odvolávajú na znevýhodnenie pred voľbami 2020, aktivistická skupina Common Cause podala žalobu na prekreslené mapy v Severnej Karolíne.¹¹⁰

Podnet na súd však nemusí mať rovnaký záver ako v prípade *Rucho v. Common Cause* z roku 2019. Najvyšší súd rozhodol, že federálne súdnictvo nemá právomoc blokovat' nespravodlivý stranický gerrymandering.

¹⁰⁹ Corriher, B.: North Carolina election results show the persistence of partisan gerrymandering. In: *Facingsouth*

¹¹⁰ Beauchamp, Z.: North Carolina's extreme new gerrymander, explained. In: *Vox*

Záver

Tak ako v minulosti nebolo samozrejmou to, že volebné právo bolo všeobecné a rovné, tak aj v súčasnosti sa využívajú rôzne formy obmedzujúce toto právo. Pre pochopenie súčasnej situácie bolo nevyhnutné objasniť históriu, a to najmä po vojne za nezávislosť, kedy sa začali formovať základne ľudské práva. Dodatky ústavy spomenuté v prvej kapitole hovoria o tom, aká situácia existovala pred jej prijatím. Aj po deklarovaní všeobecných a rovných volieb v Spojených štátoch amerických, s nástupom práv žien, sa stále objavovali zákony jednotlivých štátov, ktoré mali za úlohu obmedziť volebné práva určitých skupín obyvateľstva a zároveň neboli v rozpore s ústavou, resp. jej dodatkami. Tieto zákony zľudoveli pod pojmom zákony Jima Crowa, ktoré sa vytratilí s prijatím dvoch kľúčových zákonov a ústavného dodatku o daniach. Civil Rights Act, ktorý riešil rovnosť v oblasti občianskych práv a Voting Rights Act, ktorého sa dá chápať ako zjednotiteľa volebného práva, aby sa nemohlo diskriminovať na základe rasy alebo inej etnicity.

Tretia kapitola sa zameriava na gerrymandering, teda prekresľovanie volebných obvodov, ktorý využíva štyri základné stratégie na svoju úspešnosť; *cracking*, *packing*, *hijacking*, *kidnapping*. V roku 2012 v Severnej Karolíne vznikli volebné obvody, ktoré mali za cieľ ovplyvniť výsledky volieb tým, že demokratickí voliči sú koncentrovaní v troch až štyroch volebných obvodov z trinástich. Výsledky volieb jasne potvrdili toto tvrdenie, keďže politická strana, ktorá získala väčšinu hlasov dosiahla iba štyri z trinástich mandátov. Dôležitú úlohu zohralo spojenie dvoch veľkých miest v jeden volebný obvod. Po týchto praktikách sa na základe rozhodnutia Najvyššieho súdu museli zmeniť volebné obvody. Avšak aj nové usporiadanie volebných obvodov bolo označované ako za gerrymandované. Toto usporiadanie nereprezentovalo vôľu ľudí a výsledok volieb nebol znova spravodlivý. S rokom 2020 prišlo aj sčítanie obyvateľstva, ktoré je v Spojených štátoch významné z pohľadu prekresľovania volebných obvodov a v tomto ponímaní sa GOP rozhodlo druhé najväčšie mesto Severnej Karolíny rozdeliť na tri volebné obvody. Táto skutočnosť zaručuje republikánom jasnú prevahu z hľadiska toho, ako sú jednotlivé obvody umiestnené.

Po zjednotení všetkých faktov a informácií použitých, ale aj nepoužitých v tejto práci je možné konštatovať, že Republikánska strana v štáte Severná Karolína je subjektom limitácie volebných práv určitých skupín obyvateľstva.

Jedno zo zásadných a prekvapujúcich zistení pri písaní práce bol prípad v Kalifornii, s ktorým je v kontraste prípad Severnej Karolíny. Zatiaľ čo sa získaná väčšina Republikánmi v Severnej Karolíne snaží získať si pre seba čo najväčšie výhody prostredníctvom prekresľovania volebných obvodov s cieľom limitovať konkurenčnú politickú stranu, tak Kalifornia vedená Demokratickou stranou posunula svoje kompetencie pri rozhodovaní nových volebných obvodov smerom k štátnej inštitúcii California Citizens Redistricting Commission (CCRC). Táto inštitúcia je príkladom aj pre ostatné štáty v tom, že ju tvorí 14 členov, ktorých má Demokratická aj Republikánska strana po piatich zástupcov a štyroch zástupcov majú iné politické strany.

Zoznam použitej literatúry

Akhil Reed Amar, THE FIFTEENTH AMENDMENT AND "POLITICAL RIGHTS
Dostupné 16.4.2022

(https://openyls.law.yale.edu/bitstream/handle/20.500.13051/5416/The_Fifteenth_Amendment_and_Political_Rights.pdf?sequence=2&isAllowed=y)

An Act to Establish an Uniform Rule of Naturalization (Naturalization Act of 1790)

ANDERSON, Bryan. North Carolina sued over newly passed maps favoring GOP. In: Apnews. New York. (<https://apnews.com/article/north-carolina-voting-rights-raleigh-state-courts-redistricting-f0a0a220da472d288074eb28f9b88152>)

Baggett, Leela. North Carolina H.B. 589: Putting Up Barriers For Voters Who Move. 2.8.2013 *Project Vote Blog*.

BANGIA, Sachet et. al. Redistricting: Drawing the Line, 8.5.2017. dostupné dňa 18.12.2021 (<https://arxiv.org/pdf/1704.03360.pdf>)

Bartlett, Bruce. Wrong on Race: The Democratic Party's Buried Past. 2008 St. Martin's Press. pp. 24–. ISBN 978-0-230-61138-2.

BEAUCHAMP, Zack. North Carolina's extreme new gerrymander, explained. In: Vox. Washington: Voxmedia, 9.11.2021. Dostupné dňa 22.12.2021 (<https://www.vox.com/policy-and-politics/2021/11/9/22765982/north-carolina-redistricting-gerrymandering-2021-2022>)

BLAU, Max. Drawing the line on the most gerrymandered district in America. In: The Guardian: The Guardian [online]. Londýn. 19.10.2016, citované dňa 5.12.2021 (<https://www.theguardian.com/us-news/2016/oct/19/gerrymandering-supreme-court-us-election-north-carolina>)

BOX-STEFFENSMEIER, Janet – SCHIER, Steven, The American Elections of 2012. 1. vydanie. New York: Routledge, 2013. 235 s. ISBN: 978-0-203-12244-0.

Brian Duignan, Gerrymandering. <https://www.britannica.com/topic/gerrymandering>

BUECHLER, M. Steven, *Woman's Movements in the United States: Woman Suffrage, Equal Rights, and Beyond*. Londýn: Rutgers University Press, 1990, 1. vydanie. ISBN: 0-8135-1559-9

Button, James.. *Blacks and Social Change*. 1989. Princeton, NJ: Princeton University Press Center for New Media and Promotions. "2010 Census Data". Dostupné online dňa 1.4. 2022 (<https://web.archive.org/web/201705222200920/https://census.gov/programs-surveys/decennial-census/decade.2010.html>)

Civil Rights Movement Voting Rights: Are *You* "Qualified" to Vote? Take a "Literacy Test" to Find Out, dostupné 18.4.2022 (<https://www.crmvet.org/info/lithome.htm>)

CORRIHER, Billy. North Carolina election results show the persistence of partisan gerrymandering: The online magazine of the Institute for Southern Studies [online]. Durham, NC: Institute for Southern Studies. 18.11.2020, citované dňa 23.12.2021 (<https://www.facingsouth.org/2020/11/north-carolina-election-results-show-persistence-partisan-gerrymandering>)

Chao Fan, et. al. *A Spatiotemporal Compactness Pattern Analysis of Congressional Districts to Assess Partisan Gerrymandering: A Case Study with California and North Carolina*. 2014, Taylor & Francis, LLC.

Charles J. Bullock, The Taxation of Property and Income in Massachusetts, *The Quarterly Journal of Economics*, Volume 31, Issue 1, November 1916, Pages 1–61, <https://doi.org/10.2307/1885988>

DANČIŠIN, Vladimír. Dvesto rokov gerrymanderingu v USA. prvé vydanie. Prešov: *Annales Scientia Politica*, 2012. 9 s. [27.11.2021] - online. (https://www.academia.edu/3877673/Dvesto_rokov_gerrymanderingu_v_USA)

DANČIŠIN, Vladimír. *Politický systém USA – Vybrané kapitoly*, 2011. 110 s. ISBN 978-80-555-0491-9.

DANČIŠIN, Vladimír. *Voľby a volebné systémy – Terminologické penzum*, 2014. 92 s. ISBN 978-80-555-1197-9.

DuBose, Renalia (2021) "Voter Suppression: A Recent Phenomenon or an American Legacy?," *University of Baltimore Law Review*: Vol. 50 : Iss. 2 , Article 2.

Duignan, B.. "Shelby County v. Holder." *Encyklopédia Britannica* , 18. jún 2021.
<https://www.britannica.com/event/Shelby-County-v-Holder>.

Elizabeth U. Cascio, Ebonya L. Washington. *Valuing The Vote: The Redistribution of Voting Rights and State Funds Following The Voting Rights Act of 1965*. 2012, NBER Working Paper No. 17776. Cambridge: National Bureau of Economic Research. 53s.

Emancipation Proclamation (1863) online dňa 14.4.2022
(<https://www.archives.gov/milestone-documents/emancipation-proclamation>)

Folmsbee, Stanley J. "The Origin of the First 'Jim Crow' Law." *The Journal of Southern History*, vol. 15, no. 2, 1949, pp. 235–47, <https://doi.org/10.2307/2197999>. Dostupné 17.4.2022.

GOLD, Susan Dudley. *The Civil Rights Act of 1964*. Marshall Cavendish Benchmark, 2011, 142 s. ISBN: 978-1-60870-040-0

Greenblatt, Alan. The Racial History Of The 'Grandfather Clause. *Code Switch*. NPR. Október 22, 2013, Dostupné 18.4.2022
(<https://www.npr.org/sections/codeswitch/2013/10/21/239081586/the-racial-history-of-the-grandfather-clause?t=1650300119623>)

Gregory Herschlag, Han Sung Kang, Justin Luo, Christy Vaughn Graves, Sachet Bangia, Robert Ravier & Jonathan C. Mattingly (2020) Quantifying Gerrymandering in North Carolina, *Statistics and Public Policy*, In: *Statistics and Public Policy 7*. vydanie, s. 30-38, ISSN: 2330-443X. Publikované 25.8.2020, dostupné 12.12.2021.

HAAS, L. Karen. Presidential and congressional election, Washington, 2013
(<https://history.house.gov/Institution/Election-Statistics/>)

HAAS, L. Karen, Presidential and congressional election, Washington, 2017
(<https://history.house.gov/Institution/Election-Statistics/>)

History.com, 14. amendment, 9.11.2009, dostupné 14.4.2022
(<https://www.history.com/topics/black-history/fourteenth-amendment>)

INGRAHAM, Christopher. American's most gerrymandered congressional districts. In: *The Washington Post* [online]. Washington, D.C.:Boisfeuillet Jones Jr. 15.5. 2014, citované dňa

4.12.2021 (<https://www.washingtonpost.com/news/wonk/wp/2014/05/15/americas-most-gerrymandered-congressional-districts/>)

Institut politického marketingu. 2013. *Slovník politického marketingu: Gerrymandering*. Dostupné na <https://politickymarketing.com/glossary/gerrymandering>

JACOBSON, C. Gary – CARSON L. Jamie. *The Politics of Congressional Elections*. 10. vydanie. Londýn: Rowman & Littlefield, 2020. 335 s. ISBN: 978-1-538-12342-3.

JOHNSON, L. Cheryl, *Presidential and congressional election*, Washington, 2020 (<https://history.house.gov/Institution/Election-Statistics/>)

JOHNSON, L. Cheryl, *Presidential and congressional election*, Washington, 2018 (<https://history.house.gov/Institution/Election-Statistics/>)

Katz, Ellen and Aisenbrey, Margaret and Baldwin, Anna and Cheuse, Emma and Weisbrodt, Anna, *Documenting Discrimination in Voting: Judicial Findings Under Section 2 of the Voting Rights Act Since 1982*. *University of Michigan Journal of Law Reform*, Vol. 39, No. 4, 2006, Dostupné 18.4.2022 (<https://ssrn.com/abstract=1029386>)

KEYSSAR, Alexander. *The Right To Vote: The Contested History Of Democracy In The United States*. New York: Basic Books, 2000. 467 s. ISBN: 1282449435

Maine. 1890. *Report of the Special tax commission of Maine appointed under resolve of the Legislature approved March 8th, 1889*. Augusta: Burleigh & Flynt, printers to the State. <http://books.google.com/books?id=u3M4AAAAMAAJ>.

Marimow, Ann E., Barnes Robert. "Appeals court strikes down North Carolina's voter-ID law". 29.7, 2016. *Washington Post*. Dostupné 18.4.2022 (https://www.washingtonpost.com/local/public-safety/appeals-court-strikes-down-north-carolinas-voter-id-law/2016/07/29/810b5844-4f72-11e6-aa14-e0c1087f7583_story.html)

MELLIK, Ted – MEKO, Tim. North Carolina has a new congressional map of 2020. In: *The Washington Post* [online]. Washington, D.C.:Boisfeuillet Jones Jr. 3.12.2019, citované dňa 22.12.2021 (<https://www.washingtonpost.com/politics/2019/12/03/north-carolinas-new-congressional-map-shifts-two-seats-toward-democrats/>)

New York Times, *Senate Election Results: G.O.P. Keeps Control*, 8.11.2017, dostupné dňa 12.12.2021 (<https://www.nytimes.com/elections/2016/results/senate>)

NILSEN, Ela. North Carolina's extreme gerrymandering could save the House Republican majority. In: Vox. Washington: Voxmedia, 8.5.2018. Dostupné dňa 22.12.2021 (<https://www.vox.com/policy-and-politics/2018/5/8/17271766/north-carolina-gerrymandering-2018-midterms-partisan-redistricting>)

North Carolina General Assembly, „House Bill 976/SL 2021-175,“ accessed November 5, 2021

North Carolina State Conference of the NAACP v. McCrory. Advancement Project.

Pierce, O., Larson, J., Beckett, L. Redistricting, a Devil's Dictionary. Propublica: 2011. Dostupné dňa 2.4.2022 (<https://www.propublica.org/article/redistricting-a-devils-dictionary>)

PETERS, Jennifer. Critical perspectives on gerrymandering. 1. vydanie. New York: Enslow Publishing, LLC. 2020. 227 s. ISBN: 978-1-978-50498-1.

Public Law, 88-352 dostupné 18.4.2022 (<https://www.govinfo.gov/content/pkg/STATUTE-78/pdf/STATUTE-78-Pg241.pdf>)

Redistricting in North Carolina. Media Briefing (https://www.youtube.com/watch?v=EE1z3taP_eI&t=465s)

RENSTROM, G. Peter – ROGERS, B. Chester. The electoral politics dictionary. 1. vydanie. California: Clio press, 1989, 365 s. ISBN: 0-87436-517-1

Richard A. Williamson, The 1982 Amendments to the Voting Rights Act: A Statutory Analysis of the Revised Bailout Provisions, 62 Wash. U. L. Q. 001, 1984.

Dostupné 18.4.2022: (<http://digitalcommons.law.wustl.edu/lawreview/vol62/iss1/2>)

Robert J. Kaczorowski, Revolutionary Constitutionalism in the Era of the Civil War and Reconstruction , 61 N.Y.U. L. Rev. 863 (1986) Dostupné 14.4.2022:

(http://ir.lawnet.fordham.edu/faculty_scholarship/466)

Roman Kaiser, Beating democracy: Die Gerrymandering-Entscheidung und ihre Folgen. 2019, (https://intr2dok.vifarecht.de/servlets/MCRFileNodeServlet/mir_derivate_00007171/Beating_democracy_Die_GerrymanderingEntscheidung_und_ihre_Folgen.pdf)

Shelby County v. Holder 570 U.S.

SIMPSON, Ian, Judges find two N. Carolina congressional districts racially gerrymandered. In: Reuters. 8.2.2016, citované dňa 19.12.2021 (<https://www.reuters.com/article/usa-politics-north-carolina-idUSL2N15N0DS>)

Testy gramotnosti, rasa a prísťahovalectvo v dejinách USA, Greelane.com, 2020

Dostupné dňa 16.4.2022 (<https://www.greelane.com/sk/humanities/hist%c3%b3ria-a-kult%c3%bara/literacy-test-definition-4137422/>)

TISCHAUSER, Leslie Vincent, Jim Crow Laws. Santa Barbara, CA: ABC-CLIO, LLC. 2012, 1. vydanie, 223 s. ISBN: 978-0-313-38609-1

Tokaji, Daniel P. "Intent and Its Alternatives: Defending the New Voting Rights Act". Alabama Law Review., 2006, dostupné 18.4.2022 (<https://www.law.ua.edu/pubs/lrarticles/Volume%2058/Issue%202/tokaji.pdf>)

Urofsky, Melvin I. "Dred Scott decision". *Encyclopedia Britannica*, 27 Feb. 2022, <https://www.britannica.com/event/Dred-Scott-decision>. Accessed 14 April 2022

U.S. Department of Justice. Introduction to Federal Voting Rights Laws: The Effect of the Voting Rights Act June 19, 2009. Dostupné 18.4.2022 (<https://archive.ph/aDLPt#selection-653.19-653.21>)

U.S. Constitution, dostupné dňa 14.4.2022 (<https://law.justia.com/constitution/us/>)

Uznesenie súdneho dvora (Supreme court) 518 U.S.: 2017: North Carolina, et. al. v. Sandra Little Covington, et. al.

Uznesenie súdneho dvora (Supreme court) No. 15-1262. 580 U.S.: 2017: Cooper v. Harris

Virgínský ústavný dohovor z rokov 1901–1902, dostupné 18.4.2022
(<https://web.archive.org/web/20080402060131/http://texaspolitics.laits.utexas.edu/html/vce/0503.html>)

WOHLRÁBOVÁ, Barbora. Zapojování žen do abolicionistického hnutí: Sestry Grimkéovy. Praha, 2020. 47 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Jana Sehnálková, Ph.D.

Xi Wang, Black Suffrage and the Redefinition of American Freedom, 1860-1870, 17
CARDOZO L. REV. 2153 (1996).
Dostupné 16.4.2022
(<https://heinonline.org/HOL/LandingPage?handle=hein.journals/cdozo17&div=85&id=&page=>)

YEE, Allie. The great Southern gerrymander continues in 2016. In: Facing South: The online magazine of the Institute for Southern Studies [online]. Durham, NC: Institute for Southern Studies, 11.11.2016, citované dňa 4.12.2021 (<https://www.facingsouth.org/2016/11/great-southern-gerrymander-continues-2016>)